

www.objednej-to.cz

CÍL: Cílem lekce je, aby se žáci zamysleli nad jedním z fenoménů současné doby – internetovým obchodem a uvědomili si, co vše se skrývá za objednáním zboží a jeho doručením až do domu. Žáci vyjmenují některé výhody a nevýhody internetových obchodů. Žáci vysvětlí pojem uhlíková stopa výrobku a popíšou souvislost mezi nákupy přes internet a udržitelným rozvojem.

ČAS: 90 minut nebo dvakrát 45 minut.

PŘEHLED AKTIVIT V LEKCI

Aktivita	Metoda/forma	Čas	Pomůcky
1. Vlastní zkušenost	Diskuze v menších skupinách	10 minut	PL 1.
2. Výhody a nevýhody	Brainstorming, zamyšlení	10 minut	Tabule, psací potřeby, papíry.
3. Texty	Získávání informací, práce s textem, sdílení informací ve skupinách, diskuze	25 minut	PL 2, psací potřeby, papíry.
Přestávka			
4. Objednej to!	Hra, práce ve skupině, kreslení, vyplňování tajenky	15 minut	PL 3 a PL 4 pro každou skupinu, psací potřeby.
5. Uhlíková stopa	Interaktivní prezentace, získávání informací, počítání uhlíkové stopy, pracovní list	20 minut	Prezentace o uhlíkové stopě na DVD 1, PL 5, Text 1, psací potřeby.
6. Reflexe	Odpovědi na otázky	10 minut	Hrací kostky, tabule.

1. Vlastní zkušenost

Nejprve žáky rozdělíme do skupin, ve kterých budou pracovat v průběhu celé lekce. K rozdělení žáků použijeme lístečky z pracovního listu 1. Každý žák dostane jeden lísteček s pojmem, žáci s pojmy ze stejné kategorie vytvoří skupinu (například aukční portály, internetové vyhledávače atd.). Podle schopností žáků zvážíme, zda jim jednotlivé kategorie řekneme dopředu (napíšeme na tabuli) nebo ne. Variantou rovněž je, žákům po chvíli napovědět, pokud si nebudou vědět rady. Žáci ve skupinkách proberou následující otázky:

- *Nakupujete v internetových obchodech? Nebo vaši rodiče?*
- *Jak často?*
- *Co nakupujete?*
- *Nakupujete takto vánoční dárky?*
- *Kolik peněz nakupováním přes internetové obchody utratíte (nebo vaši rodiče)?*

2. Výhody a nevýhody internetových obchodů

Žáci se ve skupinách zamyslí a na papír společně sepíší, jaké má nakupování přes internet výhody a nevýhody. Žákům dáme na brainstorming a sepsání nápadů asi 5 minut. Poté společně sepíšeme výhody a nevýhody internetových obchodů na tabuli. Skupiny žáků postupně uvádějí, na co během

diskuze přišly. Na tabuli bychom měli zapsat všechny názory žáků. Přiložené výhody a nevýhody nejsou úplným seznamem, jedná se spíše o jakési vodítko. Doplňujícími otázkami můžeme žáky dovést k odpovědím, na které možná předtím nepřišli. Není však cílem vyjmenovat vše níže uvedené, žáci rovněž přijdou na mnoho dalších aspektů.

Výhody	Nevýhody
<ul style="list-style-type: none"> • nákup z domova (popřípadě z práce) • úspora času – odpadá nutná cesta do obchodu a zpět • možnost nakupovat kdykoliv – 24 hodin denně, 365 dní v roce, neomezeno otevírací dobou • doručení zboží až domů, popřípadě na poštu v místě bydliště • nižší ceny než v kamenných obchodech (není ale pravidlem) • možnost do 14 dní odstoupit od kupní smlouvy a zboží vrátit • slevové a bonusové akce pro věrné zákazníky • od určité výše objednávky poštovné zdarma • větší výběr zboží než v kamenných obchodech • možnost nakoupit zboží z jakéhokoliv místa v ČR či ze světa • cenové srovnávače, prostřednictvím kterých lze nalézt nejvýhodnější cenu (heureka.cz, zboží.cz atd.) • možnost číst recenze zákazníků a na základě nich si vybrat důvěryhodný internetový obchod • možnost nákupu zboží, které neseženeme v kamenných obchodech v ČR – luxusního zboží 	<ul style="list-style-type: none"> • nemožnost „osahat“ si zboží, vyzkoušet si ho • chybí osobní kontakt s prodávajícím • na obrázku zboží může vypadat jinak, než ve skutečnosti • nedostatečný popis zboží, chybějící informace • nepravdivé informace o zboží a jeho dostupnosti • drahé poštovné • dlouhá dodací lhůta, popřípadě nedodržení stanovené dodací lhůty • existence podvodných e-shopů (po zaplacení zboží nepošlou) • možné problémy s vrácením peněz • možné problémy s vyřízením reklamace (neuznání reklamace, nedodržení lhůt) • doručení nekompletního nebo jiného zboží • možné prodávání použitého nebo vadného zboží

3. Texty

Žáky necháme rozdělené do skupin o stejném počtu členů. Po třídě rozmístíme stejný počet textů (pracovní list 2) jako je počet žáků ve skupinách. Z většího počtu textů můžeme zvolit ty, které jsou pro naši třídu nejvhodnější a nejpřínosnější. Každý žák ze skupiny půjde k jinému textu a jeho úkolem bude si text přečíst a udělat si z něj poznámky. Na nastudování textu a vypsání poznámek žákům necháme asi 10 minut. Poté si žáci ve skupině sdělí informace, které se z textů dozvěděli.

Následně informace získané z textů krátce shrneme s celou třídou, žákům můžeme položit například tyto otázky:

- *Které informace vás nejvíce zaujaly?*
- *Co jste se dozvěděli o internetovém nakupování v České republice?*
- *Díky čemu si mohou čínské firmy dovolit poštovné zdarma?*
- *Jak spolu souvisejí Vánoce a nakupování přes internet?*
- *Co to je aukční portál/síť? Jmenujte nějaké aukční portály/internetové obchody.*
- *Doplňili byste něco k sepsaným výhodám a nevýhodám internetových obchodů?*

4. Objednej to!

Druhou část lekce začínáme aktivitou napodobující řetězec, kterým projde objednané zboží, než se dostane od výrobce k nám domů. Žáky rozdělíme do skupin (popsáno dále). Žáci z jedné skupiny nebudou sedět pohromadě, ale v řadě. Řadu buď vytvoříme ze židlí, nebo si žáci sednou do lavic od katedry až po poslední lavici ve třídě.

Každý žák ze skupiny bude představovat dopravu od jednoho článku řetězce k dalšímu. Řetězcem žáků jedné skupiny projdou postupně jednotlivé produkty (objednané zboží), které představuje celkem 13

karet rozměru A6 (z pracovního listu 3). Karty dáme prvnímu žákovi v řetězci. Každý žák (článek v řetězci) bude mít za úkol do „svého“ políčka nakreslit příslušný dopravní prostředek, kterým je zboží přepravováno. Dopravní prostředky, které mají žáci kreslit, jsou uvedeny v tabulce níže. Jakmile bude mít žák nakresleno, předá papír dalšímu žákovi (článek řetězce). Takto všechny produkty (tedy papíry) projdou všemi články řetězce až k poslednímu žákovi, který představuje koncového zákazníka. Poslední žák jednotlivé názvy zboží zaznamená do tajenky (pracovní list 4). Úkolem žáků je tedy všechno zboží dodat poslednímu žákovi – koncovému zákazníkovi.

Je možné aktivitu pojmout jako soutěž jednotlivých skupin nebo jí nechat spíše volný průběh. V tajence žákům vyjde pojem „uhlíková stopa“, kterému bude věnována další část lekce. Zdůrazníme žákům, že se jedná pouze o příklad řetězce, který může být kratší, ale i delší (například pokud se zboží do menšího e-shopu přepravuje přes dopravce atd.).

Rozdělení do skupin: V ideálním případě bude jedna skupina tvořena 9 žáky (8 žáků bude představovat jednotlivé články a 1 bude koncový zákazník zaznamenávající zboží do tajenky) nebo 8 žáky (7 žáků jako články řetězce a 1 koncový zákazník). Jsou připraveny dvě varianty záznamových archů (pracovní list 4) – pro 8 a 7 článků v řetězci. V případě, že nemáme ve třídě přesný počet žáků, mohou jeden článek představovat dva žáci nebo jeden žák zastoupí dva po sobě následující články. Počty žáků ve skupinkách by měly být vyrovnané.

Přeprava	Dopravní prostředek – žáci kreslí
1. Doprava od výrobce do velkoskladu	Kamion
2. Z velkoskladu do přístavu (Hong Kong)	Kamion
3. Z Hongkongu do Hamburku	Lod
4. Z Hamburku do velkoskladu v Německu	Kamion
5. Z velkoskladu v Německu k velkoobchodníkovi v ČR	Kamion
6. Od velkoobchodníka do e-shopu	Dodávka
7. Z e-shopu k dopravci	Dodávka
8. Od dopravce k zákazníkovi	Dodávka

5. Uhlíková stopa

V této části lekce žáky seznámíme s pojmem uhlíková stopa prostřednictvím powerpointové prezentace. Žáci se dozvědí, co to je uhlíková stopa, jak se počítá, z čeho se skládá apod. Dále se krátce seznámí se současnou globální situací (v kontextu uhlíkové a ekologické stopy) a s pojmem udržitelný rozvoj.

K prezentaci je vytvořený pracovní list 5, který můžou žáci vyplnit v průběhu prezentace či po skončení prezentace. Zajistí se tím jejich pozornost a pracovní list s důležitými informacemi žákům zůstane pro pozdější připomenutí. V prezentaci i pracovním listu je uvedený odkaz, na kterém si žáci mohou vypočítat svou vlastní uhlíkovou stopu (<http://kalkulacka.zmenaklimatu.cz/kalkulacka.html>). Vzhledem k tomu, že vypočítání zabere nějaký čas, je ideální zadat žákům počítání uhlíkové stopy za domácí úkol. Doporučujeme spočítat si svou uhlíkovou stopu předem a ukázat ji žákům jako příklad.

Je vhodné se k uhlíkové stopě vrátit v některé z následujících hodin a spočítat si průměrnou uhlíkovou stopu třídy a srovnat ji například s celorepublikovým průměrem nebo ostatními zeměmi světa.

Jak pracovat s prezentací o uhlíkové stopě:

Celá prezentace je koncipována tak, že na jednotlivých snímcích jsou informace důležité pro žáky. Rozšiřující informace pro učitele jsou v Textu 1 – Informace k prezentaci o uhlíkové stopě. Mezi jednotlivými snímky se přechází kliknutím myši. Při načtení nového snímku se zobrazí nadpis, textový obsah a obrázky.

Výjimky animace:

U 4. a 9. snímku se načte pouze nadpis, až po dalším kliknutí myši se objeví také text. Je to z toho důvodu, aby se žáci nejprve zamysleli nad otázkou, která je zároveň nadpisem, a pokusili se najít odpověď. Otázky jsou: 4. snímek – „Proč se vůbec měří uhlíková stopa?“, 9. snímek – „Jak snížit svou uhlíkovou stopu?“.

Animaci prezentace (jestli se text zobrazí až po kliknutí myší apod.) si můžeme upravit podle sebe tak, aby se nám dobře prezentovalo.

6. Reflexe

Reflexe probíhá ve skupinkách po 5–6 (mohou být stejné jako v aktivitě 3 – Texty). Na tabuli napíšeme 6 otázek (viz níže). Každá skupina dostane hrací kostku. Postupně si ve skupině každý hodí kostkou a podle toho, jaké číslo mu padne, odpoví na danou otázku. Odpovědi se už nediskutují, ani nijak nekomentují. Postupně se všichni vystřídají.

Varianta: Pokud nemáme k dispozici hrací kostky, necháme žáky ve skupině, ať si mezi sebou rozdělí čísla 1–6 a potom jim ukážeme otázky k reflexi.

Otázky:

1. *Jaká aktivita tě nejvíce bavila?*
2. *Jaká aktivita tě bavila nejméně?*
3. *O kterém tématu bys ses chtěl/a dozvědět více?*
4. *Jaká informace tě za celý program nejvíce překvapila?*
5. *Po tom, co ses dnes dozvěděl/a, chtěl/a bys ve svém chování něco změnit? Co?*
6. *Bonus. Řekni jméno nějakého internetového obchodu a házej ještě jednou.*

Přílohy:

- Pracovní list 1: Rozdělení do skupin.
- Pracovní list 2: O internetových obchodech.
- Pracovní list 3: Dopravní řetězce.
- Pracovní list 4: Křížovka.
- Pracovní list 5: Uhlíková stopa
- Text 1: Informace k prezentaci o uhlíkové stopě

Zdroje:

Texty pro žáky:

Historie elektronických obchodů:

- Historie elektronických obchodů. Marketingové noviny [online]. 2006 [cit. 2012-11-28]. Dostupné z: http://www.marketingovenoviny.cz/index.php3?Action=View&ARTICLE_ID=4391
- Informační technologie v domácnostech a mezi jednotlivci. ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. Český statistický úřad [online]. [cit. 2012-11-28]. Dostupné z: http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/domacnosti_a_jednotlivci

Nakupování potravin přes internet:

- V Tesco už nakoupíte i po internetu. Ale ne všude. Aktuálně.cz [online]. 2012 [cit. 2012-11-28]. Dostupné z: <http://aktualne.centrum.cz/ekonomika/nakupy/clanek.phtml?id=727624>
- Online prodej potravin láká řetězce, první bude Tesco. Aktuálně.cz [online]. 2010 [cit. 2012-11-28]. Dostupné z: <http://aktualne.centrum.cz/ekonomika/nakupy/clanek.phtml?id=677893>
- Kolik stojí na Internetu potraviny?. Lupa.cz [online]. 2005 [cit. 2012-11-28]. ISSN 1213-0702. Dostupné z: <http://www.lupa.cz/clanky/kolik-stoji-na-internetu-potraviny/>
- Tesco spustí prodej potravin přes internet, plánuje to i Albert či Billa. IDNES.cz [online]. 2012 [cit. 2012-11-28]. Dostupné z: http://ekonomika.idnes.cz/tesco-spusti-prodej-potravin-pres-internet-planuje-to-i-albert-ci-billa-1nr/ekoakcie.aspx?c=A120105_100312_ekoakcie_vem

Nakupování přes internet v České republice:

- Informační technologie v domácnostech a mezi jednotlivci. ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. Český statistický úřad [online]. [cit. 2012-11-28]. Dostupné z: http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/domacnosti_a_jednotlivci

Vánoční e-byznys je v plném proudu:

- Vánoční e-byznys je v plném proudu. Online nákupy mají v hledáčku také podvodníci. Víme, co chystají. Podnikatel.cz [online]. 2011 [cit. 2012-11-28]. ISSN 1802-8012. Dostupné z: <http://www.podnikatel.cz/clanky/vanocni-podvody-na-internetu/>

Stromek i kapr jsou k mání on-line, ale jen pro Pražáky:

- Stromek i kapr jsou k mání online, ale jen pro Pražáky. Aktuálně.cz [online]. 2011 [cit. 2012-11-28]. Dostupné z: <http://aktualne.centrum.cz/ekonomika/nakupy/clanek.phtml?id=726204>

O vybraných internetových obchodech a aukčních portálech:

- Who We Are - eBay Inc. EBay Inc. [online]. 2012 [cit. 2012-11-28]. Dostupné z: <http://www.ebayinc.com/who>
- Aukro - O nás. Aukro [online]. 2012 [cit. 2012-11-28]. Dostupné z: <http://info.aukro.cz/about/>
- O nás. Alza.cz [online]. 2012 [cit. 2012-11-28]. Dostupné z: <http://www.alza.cz/article/3815.htm>
- O nás. Mall.cz [online]. 2012 [cit. 2012-11-28]. Dostupné z: <http://www.mall.cz/o-nas>
- Jeff Bezos. TISCALI MEDIA, a. s. Osobnosti.cz [online]. 2012 [cit. 2012-11-28]. Dostupné z: <http://www.financnici.cz/jeff-bezos>
- About Amazon. AMAZON.COM, Inc. Amazon.com [online]. 2012 [cit. 2012-11-28]. Dostupné z: <http://www.amazon.com/Careers-Homepage/b?ie=UTF8&node=239364011>
- Jeff Bezos. FORBES.COM LLC. Forbes [online]. 2012 [cit. 2012-11-28]. Dostupné z: www.forbes.com/profile/jeff-bezos

Poštovné z Hong-Kongu zdarma:

- Nejvýhodnější internetové nákupy jsou z Hongkongu. In: DSL.cz [online]. 2009 [cit. 2012-11-28]. Dostupné z: <http://www.dsl.cz/clanek/1350-nejvyhodnejsi-internetove-nakupy-jsou-z-hongkongu>
- Kolik platí čínské obchody za poštovné zdarma. In: Tady je Markovo [online]. 2010 [cit. 2012-11-28]. Dostupné z: <http://marek.lutonsky.net/kolik-plati-cinske-obchody-za-postovne-zdarma>
- Nakupování zboží z Hong Kongu a Číny na Ebay. Taneček.eu [online]. 2007 [cit. 2012-11-28]. Dostupné z: <http://tanecek.eu/navody-a-rady/nakupovani-zbozi-z-hong-kongu-a-ciny-na-ebay>
- Super levné nákupy z Číny!. In: StreamDownload [online]. 2010 [cit. 2012-11-28]. Dostupné z: <http://streamdownload.okamzite.eu/super-levne-nakupy-z-ciny/>
- Sluchátka za dvacet haléřů (\$0,01) s poštovním zdarma. In: MokraVoda.cz [online]. 2011 [cit. 2012-11-28]. Dostupné z: <http://mokravoda.cz/2011/11/nejlevnejsi-sluchatka/>

Slova, na která se zákazníci chytají jako mouchy na lep:

- 5 slov, na která se zákazníci chytají jako mouchy na lep. Podnikatel.cz [online]. 2012 [cit. 2012-11-28]. ISSN 1802-8012. Dostupné z: <http://www.podnikatel.cz/clanky/5-slov-na-ktera-se-zakaznici-chytaji-jako-mouchy-na-lep/>

Problémy internetových obchodů:

- Lidé si ČOI nejčastěji stěžují na eshopy. A právem. Aktuálně.cz [online]. 2011 [cit. 2012-11-28]. Dostupné z: <http://aktualne.centrum.cz/ekonomika/nakupy/clanek.phtml?id=714764>
- Objednali si mobil, přišel jim balíček rýže. Aktuálně.cz [online]. 2011 [cit. 2012-11-28]. Dostupné z: <http://aktualne.centrum.cz/domaci/regiony/zlinsky/clanek.phtml?id=713504>
- Pozor na slevy z Helbea.cz. Zaplatíte a nic nedostanete. Aktuálně.cz [online]. 2012 [cit. 2012-11-28]. Dostupné z: <http://aktualne.centrum.cz/finance/nakupy/clanek.phtml?id=730745>
- Internetový obchod prodává padělané „značkové“ boty. Aktuálně.cz [online]. 2011 [cit. 2012-11-28]. Dostupné z: <http://aktualne.centrum.cz/ekonomika/nakupy/clanek.phtml?id=713520>

Prezentace a informace k prezentaci o uhlíkové stopě:

- Spočítej si svou ekostopu!. ZELENÝ KRUH, o. s. Hra o Zemi [online]. 2007 [cit. 2012-11-28]. Dostupné z: <http://www.hraozemi.cz/files/ekostopa/ekostopa.php>
- Ekostopa školy. TÝMOVÁ INICIATIVA PRO MÍSTNÍ UDRŽITELNÝ ROZVOJ, o. s. Ekostopa.cz [online]. 2012 [cit. 2012-11-28]. Dostupné z: <http://kalkulator.ekostopa.cz/>
- World Footprint. GLOBAL FOOTPRINT NETWORK. Global Footprint Network [online]. 2012 [cit. 2012-11-28]. Dostupné z: http://www.footprintnetwork.org/en/index.php/GFN/page/world_footprint
- Ekologická stopa. ZELENÝ KRUH, o. s. Hra o Zemi [online]. 2007 [cit. 2012-11-28]. Dostupné z: <http://www.hraozemi.cz/ekostopa.html>
- Ekologická stopa. TÝMOVÁ INICIATIVA PRO MÍSTNÍ UDRŽITELNÝ ROZVOJ, o.s. Timur.cz [online]. 2012 [cit. 2012-11-28]. Dostupné z: <http://www.timur.cz/ekologicka-stopa/ekologicka-stopa-13.html>

- Republika Kiribati se potápí, ostrované kupují nový domov na Fidži. Ecomonitor.cz [online]. 2012 [cit. 2012-11-28]. Dostupné z: <http://www.ecomonitor.cz/zprava.shtml?x=2328516>
- Vědci objevili teplý proud, který „rozpouští“ Arktidu. Ekolist.cz [online]. 2011 [cit. 2012-11-28]. ISSN 1802-9019. Dostupné z: <http://ekolist.cz/cz/zpravodajstvi/zpravy/vedci-objevili-teply-proud-ktery-rozpousti-arktidu>
- Změna klimatu. Český hydrometeorologický ústav [online]. [cit. 2012-11-28]. Dostupné z: http://portal.chmi.cz/portal/dt?portal_lang=cs&menu=JSPTabContainer/P4_Historicka_data/P4_1_Pocasi/P4_1_10_Zmena_klimatu/P4_1_10_1_Zakladni_informace&last=false
- CALLA. Změna klimatu [online]. 2007 [cit. 2012-11-28]. Dostupné z: <http://www.zmenaklimatu.cz/>
- ČESKÝ HYDROMETEOROLOGICKÝ ÚSTAV. Skleníkový efekt. Dostupné z: http://portal.chmi.cz/files/portal/docs/meteo/ok/klimazmena/files/cc_chap05.pdf
- Udržitelný rozvoj. MINISTERSTVO ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ. Ministerstvo životního prostředí [online]. 2012 [cit. 2012-11-28]. Dostupné z: http://www.mzp.cz/cz/udrzitelny_rozvoj
- NOVÁČEK, Pavel. Udržitelný rozvoj. 1. vydání. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci Přírodovědecká fakulta, 2010. ISBN 978-80-244-2514-6.
- TÝMOVÁ INICIATIVA PRO MÍSTNÍ UDRŽITELNÝ ROZVOJ, o.s. Uhlíková stopa [online]. 2010 [cit. 2012-11-28]. Dostupné z: <http://www.uhlikovastopa.cz/>
- Uhlíková stopa. Zelené zprávy.cz [online]. 2011 [cit. 2012-11-28]. Dostupné z: <http://www.zelenezpravy.cz/uhlikova-stopa/>
- Uhlíková stopa. ZELENÝ KRUH, o. s. Hra o Zemi [online]. 2007 [cit. 2012-11-28]. Dostupné z: <http://www.hraozemi.cz/uhlikova-stopa.html>
- Uhlíková stopa. Centrum pro otázky životního prostředí, Univerzita Karlova v Praze. Ekologická stopa.cz [online]. [cit. 2012-11-28]. Dostupné z: <http://www.ekologickastopa.cz/uhlikova-stopa/>
- TŘEBICKÝ, Viktor. Ekologická a uhlíková stopa: Indikátory založené na konceptu environmentálních limitů. Dostupné z: <http://www.zelenykruh.cz/dokumenty/2-trebicky-ekologicka-a-uhlikova-stopa.ppt>
- Společné výzkumné středisko Komise ukazuje, jak je možno snížit emise z námořní dopravy. Zastoupení Evropské komise v České republice [online]. 2010 [cit. 2012-11-28]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/ceskarepublika/press/press_releases/10_1747_cs.htm
- Kalkulačka uhlíkové stopy. CALLA – Sdružení pro záchranu prostředí. Změna klimatu [online]. [cit. 2012-11-28]. Dostupné z: <http://kalkulacka.zmenaklimatu.cz/kalkulacka.html>
- Uhlíková kalkulačka: Cesty jídla. HNUTÍ DUHA. Hnutí Duha [online]. 2012 [cit. 2012-11-28]. Dostupné z: <http://hnutiduha.cz/temata/uhlikova-kalkulacka-0>
- How Much CO2 Is Created By... GENERAL ELECTRIC COMPANY. Data Visualization [online]. 2012 [cit. 2012-11-28]. Dostupné z: <http://visualization.geblogs.com/visualization/co2/>